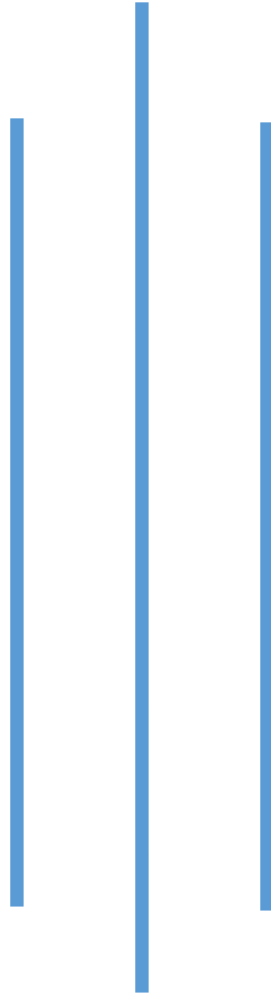

मोलुङ गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण
नीति २०८१ कार्यान्वयनका लागि

पाँचवर्षे बिस्तृत कार्ययोजना

(२०८२/८३ – २०८६/८७)

मोलुङ गाउँपालिका, ओखलढुङ्गा, कोशी प्रदेश

पृष्ठभूमि तथा सन्दर्भ

नेपालको संविधानले वर्गीय, क्षेत्रीय, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धी र सामाजिक न्याय सुनिश्चितताका लागि समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ। सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने हक, स्वतन्त्रपूर्वक बाँच्न पाउने हक, समानताको हक, छुवाछूत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, शोषण विरुद्धको हक, बालबालिकाको हक, महिलाको हक, दलितको हक, जेष्ठ नागरिकको हक, सामाजिक न्यायको हक लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण जस्ता विषयहरूलाई नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ।

संविधानको संकल्प अनुरूप बञ्चितमा रहेका व्यक्ति, वर्ग, लिंग, भुगोल समेतको अधिकारलाई स्थापित गर्नको लागि एवं उनीहरूलाई पालिकाको विकास प्रकृत्यामा मूल प्रवाहीकरण गर्न र नेपाल सरकारद्वारा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को पक्षमा अभिव्यक्त भएका मानव अधिकार तथा लैङ्गिक समानता लगाएतका प्रतिवद्धताहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने प्रयासलाई निरन्तरता दिदै मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाकाले **‘मोलुङ गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०८१’** कार्यान्वयनमा ल्याएको छ।

यस नीतिमा भएको व्यवस्थाहरूलाई संस्थागत गर्नको लागि पालिकाले मिति २०८१ फाल्गुण ९ गते लैससास नीति कार्यान्वयन कार्ययोजना सम्बन्धि कार्यशाला आयोजना गरेको थियो। संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (यु.एन.एफ.पि.ए.) को सहयोग र सहकार्य अर्न्तगत आयोजित सो कार्यशालालाई न्याय तथा अधिकार संस्था नेपाल (जुरी नेपाल) ले सहजिकरणमा सहयोग गरेको थियो। कार्यशालामा पालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, तथा गैसस र सरोकारवाला समेतको उपस्थितिमा समूहगत छलफल तथा प्रस्तुतीबाट निम्न ६ मूलभूत लैससासका आधार नीति तथा स्तम्भहरू तय गरिएको थियो। यी नीतिहरूलाई आधार बनाएर **‘मोलुङ गाउँपालिकाको लैससास नीति कार्यान्वयनका लागि पाँचवर्षे विस्तृत कार्ययोजना’** तयार गरेको छ। कार्ययोजनाले प्रत्येक मूल नीतिलाई कार्यान्वयन गर्न छुट्टाछुट्टै रणनीति लिएको छ। विस्तृत कार्ययोजनाको ढाँचा तथा यसमा समावेश गरिएका क्रियाकलापहरू उक्त कार्यशालामा नै छलफल गरि पालिकाको निर्णयार्थ तयार गरिएको हो।

यस विस्तृत कार्ययोजनामा पालिकाको लैससास नीतिमा भएका उद्देश्य, नीति तथा रणनीतिहरूलाई दुरुस्त समावेश नगरिएको भएता पनि यसले लैससास नीति कार्यान्वयन गर्न आवश्यक समग्र नीति, रणनीति, कार्यान्वयन गर्ने समय सिमा सहित कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरू र तिनका लक्षित समुदाय, प्रमुख जिम्मेवार निकाय, समन्वय र सहकार्य गर्ने निकाय, आवश्यक बजेट र प्रगती सूचकहरू समावेश गरेको छ।

पालिकालाई लैससासमैत्रि बनाउनका लागि ल्याईएको यो पाँचवर्षे विस्तृत कार्ययोजना मिति २०८१ । । देखि लागु हुनेछ। र यसलाई वार्षिक वा आवधिकरूपमा आवश्यकतानुसार परिमार्जन गर्दै लैजान सकिनेछ।

मोलुङ गाउँपालिकाका लैससास नीति कार्यान्वयन कार्ययोजनाका मूल नीतिगत क्षेत्रहरू निम्न बमोजिम रहेका छन्।

नीति १:	गाउँपालिकामा लैससास नीति कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, कानून र योजना तर्जुमा तथा संशोधन तथा पुनरावलोकन गर्ने।
नीति २:	गाउँपालिकाको लैससासमुखी संस्थागत संरचनाको विकास गर्ने।
नीति ३:	लैङ्गिक अन्तरविविधताको आधारमा आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अधिकार सुनिश्चित गर्ने।
नीति ४:	नेतृत्व तथा निर्णायक तहमा लक्षित वर्गको अर्थपूर्ण सहभागिताको लागि नेतृत्व क्षमता विकास गर्ने।
नीति ५:	पितृसत्तात्मक, विभेदकारी सामाजिक मूल्य मान्यता, कुरीति तथा अन्धविश्वासका साथै लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका बनाउने।
नीति ६:	लैससास बजेटको अवधारणालाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र स्थानीयकरण गर्ने।

नीति १: गाउँपालिकामा लैससास नीति कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, कानून र योजना तर्जुमा तथा संशोधन तथा पुनरावलोकन गर्ने ।

यस नीति तथा रणनीतिमा आधारित कार्ययोजना

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/ सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
लैससास खण्डिकृत तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक	वस्तिस्तरको लैससास केन्द्रित तथ्यांक संकलन गरि पालिकामा लैससास केन्द्रित प्रोफाइल तयार गर्ने	लक्षित	वडा अध्यक्ष तथा सचिव	वडा सदस्यहरु	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	प्रोफाइलमा आधारित योजना निर्माण भएका हुनेछन्	
	लैससास सम्बन्धि गाउँपालिकाको प्रोफाइललाई अध्यावधिक गर्ने	लक्षित	वडा अध्यक्ष तथा सचिव	वडा सदस्यहरु	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार		
लैससास कानून निर्माण तथा संशोधन	लैससास नीतिको पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि विद्यमान नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यविधि, लैससास सम्बन्धि विषयगत समूह, सञ्जाल, समितिहरुको अध्ययन गरि लैससासमैत्रि कानून, नीति तथा योजनामा पुनरावलोकन गर्न एक कार्यदल निर्माण गर्ने ।	लक्षित	गाउँपालिका (गापा)	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष तथा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	भईरहेका कानूनी व्यवस्थालाई लैससास मैत्रि बनाईएको हुनेछ	
	लैससास सम्बन्धि सबै प्रकारका कानून र कानूनी व्यवस्थाहरुलाई एकिकृत गरि एकिकृत लैससास नीति तथा कार्ययोजनालाई मूर्त रुप दिनका लागि अध्ययन समिति गठन र परिचलान गर्ने	लक्षित	गाउँपालिका कार्यालय (गापा)	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष तथा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार		
	पालिकाको वजेट कार्यक्रमका योजनामा लैससासमैत्रि हुने गरि भवन बनाउनु पर्ने भन्ने व्यवस्था भवन निर्माण मापदण्डमा थपिनु पर्ने	लक्षित	गा.पा	योजना	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	कानून नीति तथा योजनामा संशोधन भई लैससासमैत्रि भएका हुनेछन्	
	पालिकाको योजना तथा आर्थिक सहयोगमा निर्माण हुने भवनहरु लैगक, अपाड तथा जेष्ठ नागरिकमैत्रि बनाउने	लक्षित	गा.पा	योजना	निरन्तर ५ वर्ष	२० हजार	ऐ ऐ	
	जिआरविर जेसि अडिटबाट देखिएको समस्या तथा चुनौति समाधानको लागि गाउँपालिका स्तरिय समिक्षात्मक बैठकको आयोजना गर्ने	लक्षित	गापा	प्रशासन	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
समावेशी योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन	महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, आदिवासी जनजाति, जेष्ठ नागरिक, यौनिक तथा अल्पसंख्यक, एकल महिला, सिमान्तकृत लगायत विभेद र वञ्चितताकरणमा परेका वा पारिएका वर्गको आवश्यकता र चाहना समेटिने गरि स्थानीय नीति, योजना, बजेट तथा	लक्षित	योजना शाखा	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष तथा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	योजना कार्यान्वयन लैससासले प्राथमिकता पाएको हुनेछन्	

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/ सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
	कार्यक्रम तर्जुमा गर्नका लागि लक्षितहरुको तथ्यांक संकलन सो तथ्यांकमा आधारित योजना छनौटमा लक्षितको आवाज मुखरित गर्न लक्षितलाई फाईदापुग्ने योजना छनौटलाई प्राथमिकता दिने ।							
	अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई दिदै आएको सामग्री, औजार, तथा आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	एकल महिला सुरक्षाकोषलाई निरन्तरता दिदै कोष वृद्धि गर्ने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	ऐ ऐ	
	गाउँपालिकाको भवन निर्माण मापदण्डमा अपांग र महिला मैत्रि भवन तथा शौचालय निर्माणको व्यवस्था थप गर्ने गरि संशोधन गर्ने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	सेफ हाउस सम्बन्धि कार्यविधिलाई अन्तिम रुपमा दिने	लक्षित	गापा शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	सेफ हाउसमा छुट्याउदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	गापा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	गाउँपालिका अन्तरगत वन्ने सेफ हाउसमा काउन्सिलिङ कक्ष र सो कक्षमा आश्रित बालबच्चाका लागि छुट्टै कक्ष निर्माण गर्ने गरि सेफ हाउसको कार्यविधीमा थप व्यवस्था राख्ने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
	जेष्ठ नागरिक सेवा तथा मिलन केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि बनाउने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
	विपन्न एकल महिला तथा पुरुषका लागि मोलुङ आयमुलक क्रियाकलाप संचालन निर्देशिका बनाई लागु गर्ने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
	स्थानीय पाठ्यक्रमलाई लैससासमैत्रि बनाउन पाठ्यक्रम निर्माण गर्ने	लक्षित	गापा	विज्ञ व्यक्तिको सहयोग लिने	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
	गाउँपालिका भित्रका कार्यलयहरुमा लैससासमैत्रि भाषा तथा व्यवहारका लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने	लक्षित	गापा	कानून शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
नीतिगत रुपमा महिलाको समानुपातिक,	पलिकाद्वारा गठित विषयगत समितिमा ३३ प्रतिशतलाई वढवा दिने	लक्षित	गा.पा	योजना	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	नीतिगत रुपमा नै महिलाको समानुपातिक, अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्व सुनिश्चित भएको हुनेछ	

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/ सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्ने								

नीति २ गाउँपालिकाको लैससासमैत्रि संरचनाको विकास गर्ने ।

यस नीति तथा रणनीतिमा आधारित कार्ययोजना

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/ सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
	महिला विकास शाखालाई सशक्तिकरण गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	प्रशासन तथा लेखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	समुदाय सशक्त भएका हुनेछन	
	न्यायिक समितीलाई कानूनी रुपमा नै सशक्त बनाउँदै लैजाने	लक्षित	महिला शाखा	प्रशासन तथा लेखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ.ऐ.	
	जेष्ठ नागरिक सेवा तथा मिलन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका तथ्यांक संकलन तथा छलफल	लक्षित	वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरु	वडा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका तथ्यांक संकलन तथा छलफल	
	पहिर वस्तिमा रहेका महिला तथा सिमान्तकृतको पहिचान गरि आवश्यकता परिचान गर्ने कार्यक्रम	लक्षित	गापा	वडा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	सिमान्तकृतको पहिचान गरि आवश्यकता परिचान भएका हुनेछन	
लैससास संरचना निर्माण र विकास गर्ने (भौतिक पूर्वाधार समेत)	गाउँपालिका तथा वडास्तरमा बनेका लैससास तथा लक्षित वर्ग केन्द्रित संरचनाहरुको एकिकृत योजना बनाई एकिकृत योजनाकोको समिक्षा गर्ने गापाका अध्यक्ष उपाध्यक्ष समेतको जनप्रतिनिधि र गापाका शाखा प्रमूहहरुसमेत रहेको उच्च स्तरिय समितिद्वारा लैससास समिक्षा गर्ने एक लैससास समिक्षालाई निरन्तरता दिने	लक्षित	गापा	प्रशासन तथा योजना	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	लैससास मैत्रि एकिकृत भवन निर्माण योजनाको बनी कार्यन्वयन भएका हुनेछन	
	भवन निर्माण मापदण्डमा लैगिक, अपांग, तथा जेष्ठ नागरिक मैत्रि भवन निर्माणको कार्यक्रम	लक्षित	गापा	योजना	निरन्तर ५ वर्ष	६ लाख	ऐ ऐ	

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
लैससास संवोधन गर्न संस्थागत विकास	आमा समूह, बालक्लव, मिलन समूह, छोरी वुहारी समूह, मिलन समूह गठनलाई विस्तार गर्ने तथा पुनर्संरचना गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित समूहका अध्यक्ष तथा संयोजक	निरन्तर ५ वर्ष	४ लाख	ऐ ऐ	
	बाल अधिकार तथा बालहित संरक्षणका लागि वडा तथा समुदायगत समूहहरु गठन र परिचालन गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	गाउँपालिकाका अन्तरगत विषयगत शाखा/इकाई, समिति र उपसमितिहरुको सशक्तिकरणका कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	लक्षित वर्ग केन्द्रित समिति, उपसमिति, सञ्जाल, आम समूह जेष्ठ नागरिकको समूहको अधिकार बारेमा अभियान नै चलाउने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	परि वस्तिमा रहेका सिमान्तकृत हरूको समूह गठन तथा आर्थिक सहयोग कार्यरत गर्ने	लक्षित	गापा	वडा सचिव र अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	परि वस्तिका छात्रछात्रलाई शैक्षिक सहयोग गर्ने	लक्षित	शिक्षा शाखा	सम्बन्धित वडा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	परि वस्तिमा नै दैवि प्रकोपबाट बचाउन वस्ति संरक्षणको कार्यरत गर्ने	लक्षित	गापा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	लैंगिक हिंसा प्रभावितका लागी गाउँपालिकामा नै कम्तिमा १ सेफ हाउस निर्माण गर्ने	लक्षित	गापा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	एकल महिला सुरक्षा कोषलाई निरन्तरता	लक्षित	गापा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	बाल वचत कार्यरतलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	गापा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	लैससास सम्बन्धि सबै प्रकारका क्रियाकलापलाई गाउँपालिकाको वेबसाईडमा राख्ने	लक्षित	गापा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र बाह्य	सुचक	कैफियत
लैससास मैत्रि शिक्षा	लैंगिकमैत्री पाठ्यसामग्री र पठनपाठन कार्यक्रमका लागि पाठ्यक्रम कार्यालयमा समन्वय र सहकार्य गर्ने	लक्षित	गापा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	लैससासलाई पाठ्य सामाग्रीमा समावेश भई पठन पाठन भएको हुनेछ	
प्रजनन स्वास्थ्य	गाउँपालिकामा कर्मचारी तथा महिला जनप्रतिनिधि र सेवाग्राही समेतको लागि सुरक्षित स्तनपान कक्ष, लैंगिक मैत्री शौचालय बनाउने ।	लक्षित	गापा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख पचास हजार	प्रजनन स्वास्थ्यको विषय पाठ्य सामाग्रीमा समावेश भई पठन पाठन भई प्रजनन स्वास्थ्य प्रति सबै सचेत हुनेछन	
	निमावि तथा मावि स्तरका छात्राहरुका लागि मासिक रुपमा १ वट्टा निशुल्क स्यानटरी प्याड उपलब्ध गराउने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		स्यानटरी प्याड प्रयोग गर्ने भएका हुनेछन	
	किशोर किशोरीहरुलाई गाउँपालिकाले गर्ने कार्यहरुको बारेमा अभिमुखिकरण गर्ने	लक्षित	महिला शाखा		निरन्तर ५ वर्ष		किशोर किशोरीहरुलाई गाउँपालिकाले गर्ने कार्यहरुको बारेमा अभिमुखिकरण भएका हुनेछन	
	अपांगता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र गर्भवतिको लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा	लक्षित	महिला शाखा		निरन्तर ५ वर्ष		निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनमा आएको होछन	
लैससास लागी आर्थिक सामाजिक सुरक्षा गर्ने	दृन्द् पिडित तथा अति विपन्न महिलाहरुलाई आर्थिक सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	लैससास अन्तरगत रहेकाहरुको आर्थिक सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन भएका हुनेछन	
	यौन अल्पसंख्यक तथा एचआईभि प्रभावितको तथ्यांक एकिन गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		तथ्यांक एकिन भएको हुनेछ	
	यौन अल्पसंख्यक तथा एचआईभि प्रभावितको अधिकार बारेमा सचेतना कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		सचेतना कार्यक्रम चलेका हुनेछन	
समावेशीसमूह तथा समितीहरु	उपभेक्ता समिति तथा टोलविकास संस्थामा लक्षित वर्गको संस्था अभिवृद्धि गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	६ लाख	सरोकार समितिहरु मर्फत सशक्तिकरणका कार्यक्रमले निरन्तरता पाएका हुनेछन	
	योजना तर्जुमा तथा अनुगमनमा ३३ भन्दा बढि लक्षित वर्गको सहभागिता गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		लक्षित वर्गको सहभागिता	
	स्थानीय पाठ्यक्रममा लक्षित अधिकार थप गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		लक्षित अधिकार थपिएको हुनेछ	

रणनीति	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	लक्षित समुदाय	प्रमुख जिम्मेवारी	समन्वय/ सहकार्य	समय	बजेट आन्तरिक बजेट र वाह्य	सुचक	कैफियत
	आमा समूह विस्तार र परिचालन तथा उनीहरूलाई वित्तिय तालिम दिने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		वित्तिय तालिम चलेका हुनेछन	
	बल क्लव विस्तार तथा परिचालन	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		परिचालन भएका हुनेछन	
	जेष्ठ नागरिक तथा अपांग स्वास्थ्य सेवा विस्तार गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		सेवा विस्तार भएको हुनेछ	
	लैंगिक हिंसा निवारण कोषको परिचालन गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	गापा	निरन्तर ५ वर्ष		कोष परिचालन भएको हुनेछ	
लक्षित वर्गको बजेट कार्यक्रमलाई पुनरावलोकन गरि योजना तर्जुमामा लैससासलाई प्राथमिकता दिने	जेसि जिआरविको अडिट गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिलाशाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	लैससास परिक्षणले देखाएको समस्या समाधानमा कार्यरतमा तजुमा भएका हुनेछन	
लैंगिक हिंसा संवोधन गर्ने	लैससास सम्बन्धि हिंसालाई न्यायिक समितिले प्राथमिकतामा राखे र सुनुवाई गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिलाशाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	हिंसा पिडितको सुनुवाई भएको हुनेछन	
	न्यायिक समिति तथा मेलमिलापकर्ताहरूलाई लैससास सम्बन्धि कानूनको बारेमा अभिमूखीकरण गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिलाशाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख		
	सेफ हाउसलाई थप अर्थिक तथा मानविय सहयोगमा अभिवृद्धि गर्नदेँ लैजाने	हिंसा पिडित	पालिका	महिला योजना	निरन्तर ५ वर्ष			
विद्युतिय माध्यमद्वारा लैससासलाई संस्थागत गर्ने	लैससास सम्बन्धि गरिएका कार्यक्रमहरूलाई वेवसाईडमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने	लक्षित	आईटि	महिला	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	लैससासका सुचना विद्युतियत माध्यममा आउने छन	
	योजनाको चरणहरूको चार्ट बनाएर सबै वडा कार्यालयहरूमा टाँस्ने	लक्षित	आईटि शाखा	प्रशासन	निरन्तर ५ वर्ष			
बाल अधिकार तथा महिला प्रजननको सुरक्षा गर्ने	एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गर्ने	लक्षित	स्वास्थ्य शाखा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	२० लाख	बाल अधिकार तथा महिला प्रजनन स्वास्थ्यको सुरक्षा भई मातृ तथा बाल मृत्युदरमा कमी आएको हुनेछ	

नीति ३ : लैंगिक अन्तरविविधताको आधारमा आर्थिक, समाजिक, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अधिकार सुनिश्चित गर्ने ।

यस नीति तथा रणनीतिका आधारित कार्य योजना

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
लैससास वारेमा पालिका स्तरमा समान बुझाई वनाउने	जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवालासंग लैससास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	लक्षित	गापा	महिलाशाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	समान बुझाई निर्माण भई योजना निर्माणमा सहज भएको हुनेछ	
लक्षितको आर्थिक सामाजिक शैक्षिक स्वास्थ्य समस्या वारेमा प्रोफाइल तयार गर्ने	लक्षित वर्गको समस्या पहिचानको लागी व्यवस्थित फारम बनाई सो फारमद्वारा तिनको समस्या पहिचान गर्न भेला आयोजना गर्ने	लक्षित	गापा	बडा अध्यक्षहरु सचिवहरु	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	लक्षितको आर्थिक सामाजिक शैक्षिक स्वास्थ्य समस्या वारेमा प्रोफाइल तयार भएको हुनेछ	
	आर्थिक, समाजिक, शैक्षिक रुपमा पछाडि रहेको वर्ग क्षेत्र वस्ति जातजाति र लिंगहरुको तथ्यांक सकलन तथा अद्यावधिक गर्ने कार्यक्रम	लक्षित वर्ग क्षेत्र वस्ति जातजाति र लिंग	बडा सचिव	बडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरु र गा पा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	पहरे वस्तिलाई पहिलो वर्षमा नै त्यहाका वासिन्दाको गरिवीको अवस्था सम्बन्धि प्रोफाइल वनाउने	सिमान्तकृत पहरे वस्तिका वासिन्दा	सम्बन्धित वडाको वडा सचिव	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
योजना तथा बजेट को माध्यमबाट लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व मार्फत समावेशी विकासमा जोड दिने	जेसि र जिआरविको अभिमुखिकरण तथा परिक्षण गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	गापाका शाखा प्रमुखहरु तथा गैसस	निरन्तर ५ वर्ष	४ लाख	लैससास वर्गहरु योजना बजेटमा सहभागी भई समावेशी विकासमा सहयोग पुगेको हुनेछ	
	लक्षित वर्गको तथ्यांक अनुसारको योजना तय गरिनेछ	लक्षित	योजना शाखा	बडा कार्यालय	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	सिमान्तकृत परिवारका सन्ततीलाई शिक्षामा सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	शिक्षा शाखा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	उपभेक्ता समिति तथा टोलविकास संस्थामा लक्षित वर्गको संख्या वृद्धि गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	योजना तर्जुमा तथा अनुगमनमा ३३ भन्दा वीढ प्रतिशत लक्षित वर्गको सहभागिता गनै	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
गा.पाबाट आर्थिक, सामाजिक र शैक्षिक रूपमा विपन्नहरूको प्रोफाइल तयार गर्ने	आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक रूपमा पछाडि रहेको वर्ग क्षेत्र वस्ति जातजाति र लिंगहरूको तथ्यांक सकलन तथा अद्यावधिक गर्ने कार्यक्रम	लक्षित वर्ग क्षेत्र वस्ति जातजाति र लिंग	वडा सचिव	वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरु र गा पा	निरन्तर ५ वर्ष	४ लाख	विपन्नहरूको प्रोफाइलमा आधारित कार्यक्रम बजेट कार्यान्वयन हुदै गएका हुनेछन	
	पहरे वस्तिलाई पहिलो वर्षमा नै त्यहाका वासिन्दाको गरिवीको अवस्था सम्बन्धि प्रोफाइल बनाउने	सिमान्तकृत पहरे वस्तिका वासिन्दा	सम्बन्धित वडाको वडा सचिव	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		प्रोफाइल तयार भएको	
	लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिता सम्बन्धी खण्डकृत तथ्यांक (Disaggregated data) संकलन, विश्लेषण र नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्दै लक्षित वर्गको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक र स्वास्थ्य सम्बन्धि योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने	लक्षित	गापा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष		Disaggregated data) संकलन, विश्लेषण र नियमित रूपमा अद्यावधिक	
	जेसि, जिआरविको आधारमा लक्षित वर्गको योजना तय गर्ने	लक्षित	गापा		निरन्तर ५ वर्ष		जेसि, जिआरविको आधारमा लक्षित वर्गको योजना तय	
	लक्षित वर्गको बजेट कार्यक्रमलाई पुनरावलोकन गरि योजना तर्जुमामा लैससासलाई प्राथमिकता दिने	लक्षित	गापा		निरन्तर ५ वर्ष		लैससास अनुसारको योजनाले प्राथमिकता पाएको	
सिमान्तकृत पहरे वस्तिको सशक्तिकरण तथा तिनको नागरिक तथा मौलिक अधिकार सुनिश्चित गर्ने	पहरे वस्तिको शिक्षा, स्वास्थ्य, आर्थिक र सामाजिक विकासका विशिष्टकृत कार्यक्रम तय गरि कार्यान्वयन गर्न त्यस वस्तिको बालबालिका, अति गरिव, घरजग्गा विहिन, हिंसा प्रभावित, उमेर समूहो शिक्षा, घरेलु हिंसा पिडित, कुपोषित बालाबालिका, जेष्ठ नागरिक समस्या सबैलाई संबोधन हुने गरि एकिकृत योजना तय गरि पाँचवर्षमा यी सवाल समाधान गर्दै जाने कार्यक्रम	लक्षित	गा.पा	प्रशासन महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	सिमान्तकृत वस्तिको संरक्षण तथा अधिकारका लागी कार्यक्रमले प्राथमिकता पाएका हुनेछन। एकिकृत योजना तय गरि पाँचवर्षमा यी सवाल समाधान गरेको	
	पहरे वस्तिमा सन्ततीलाई शिक्षा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	लक्षित	गापा	प्रशासन महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
	१.सन्तती पढाउने माभि समूदायका लाई सम्मान गर्ने २.मावि सम्म पढ्ने माभिको सन्ततीलाई शैक्षिक सहयोग गर्ने ३.पहरे वस्तिमा कुपोषणबाट बालवचाउ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, ४. पहरे वस्तिमा हुने घरेलू हिंसा निवारण कार्यक्रम गर्ने, ५.माभि वस्तिको गरिवी निवारणमा सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	गापा	महिला योजना	निरन्तर ५ वर्ष	६ लाख	ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
	६. पहेरे वस्तिमा रहेको परंपरागत सिपलाई आधुनिकतासँग जोड्ने कार्यक्रम ७. पहेरे वस्तिमा आय आर्जन कार्यक्रम ८. पहेरे वस्तिमा सफा खानेपानीको कार्यक्रम							
लक्षित वर्गको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अधिकार सुनिश्चित गर्ने	लक्षित वर्गको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक समस्या मापन गर्नको लागि लक्षित समूहको भेला तथा विषयगत समस्याहरु पहिचान गर्ने कार्यक्रम	लक्षित	गापा	महिला र योजना	निरन्तर ५ वर्ष		लक्षित वर्गहरुको स्वास्थ्य केन्द्रमा आउने संख्या घटेको हुनेछ । सामाजिक रुपमा आवाज उठाउन थालेका हुनेछन्, वच्चाहरुलाई स्कूल भर्ना गराएका हुनेछन्	
	प्रत्येक वडाका लक्षित वर्ग केन्द्रित समूह सञ्चाललाई लैससास अवधारणा, लैससास सशक्तिकरण सम्बन्धि तालिमहरु सञ्चालन गर्ने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष महिला		ऐ ऐ	
	बालिकम वचत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा सेवालाई निरन्तरता दिने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	स्वास्थ्य सेवा अन्तरगत दिदै आएको निश्चित कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाले केहि आर्थिक सहयोग गर्ने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	जेष्ठ नागरिक तथा अपांगहरुको लागि आर्थिक सहयोगमा थप गर्ने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	परिवार नभएका तथा परिवारबाट परित्याग भएका बालबालिकाहरुको शिक्षा तथा स्वास्थ्यमा पालिकाले सहयोग गर्ने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	विद्यालयमा नर्स राख्ने व्यवस्था	लक्षित	स्वास्थ्य	महिला	५ वर्ष निरन्तर	२ लाख	विद्यालयमा नर्स राखिएको हुनेछ	
	जेष्ठ नागरिकका लागि स्वास्थ्य विमा तथा लक्षितका लागि निशुल्क प्राथमिक उपचारका लागि जनस्वास्थ्यसंग समन्वय र सहकार्यको कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	वडा सचिव	निरन्तर ५ वर्ष	२० हजार	ऐ ऐ	जनस्वास्थ्यको कार्यक्रमलाई सहयोग गर्नकालागी मात्र

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
	मनोसामाजिक सहयोग तथा परामर्ष कार्यक्रम निरन्तरता	लक्षित	स्वास्थ्य शाखा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
किशोरी तथा महिलाको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार सुनिश्चित गर्दै लैजाने ।	गाउँपालिकामा कर्मचारी तथा महिला जनप्रतिनिधि र सेवाग्राही समेतको लागी सुरक्षित स्तनपान कक्ष, लैंगिक मैत्री शौचालय उपलब्ध गर्ने कार्यक्रम ।	लक्षित	गापा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	१२ लाख	प्रजनन सेवा लिने महिला तथा किशोरीको संख्यामा वृद्धि भएको हुनेछ	
	निमावि तथा मावि स्तरका छात्राहरुका लागी मासिक रुपमा १ वट्टा निशुल्क स्यान्टरी प्याड उपलब्ध गराउने	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	अपांग, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र गर्भवतिको लागी निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	महिला तथा यौन अल्पसंख्यकको अधिकार बारेमा सचेतना कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	ऐ ऐ	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	एचआईभि प्रभावित तथा लिभिड टुगेदर सम्बन्धि समस्या तथा रोकथाम बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने				निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	निमावि तथा मावि स्तरका छात्राहरुका लागी सेनेटरी प्याडको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने				निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	यौन तथा प्रजनन अधिकार बारेमा लैससास सरोकारवालालाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम				निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि कार्यक्रमलाई सहयोग गर्ने कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	जनस्वास्थ्य	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	कोसेली भेट तथा सुत्केरीलाई उपहार कार्यक्रम निरन्त	लक्षित	महिला शाखा	जनस्वास्थ्य	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नको लागी समानुपातिक सहभागिता मा जोडिने	महिला, दलित, जनजाति, अपांग, बालकलव, महिला समूहहरुमा उपभोक्ताको आधारमा उनीहरुको प्रतिनिधित्व बढाउँदै लैजाने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	मनविय संरचनाहरुमा लक्षित वर्गको सहभागिता वृद्धि भएको हुनेछ ।	
	पलिका स्तरमा गठन हुन बाँकी लैससास सम्बन्धि समूहहरुमा दलित र जनजातिको संख्यामा वृद्धि गर्दै गठन तथा पुनरगठन गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	लक्षित	निरन्तर ५ वर्ष		लैससास सम्बन्धि समूहहरुमा दलित र जनजातिको संख्यामा वृद्धि गर्दै गठन तथा पुनरगठन	
	योजना अन्तरगत गठन हुने उपभोक्ता समितिमा महिलाको प्रतिनिधित्व बढाउने तथा अपांगको प्रतिनिधित्व गराउँदै लैजाने	लक्षित	महिला शाखा	लक्षित	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
व्यवस्थित योजना तथा बजेट को माध्यमबाट लक्षित वर्गको अधिकार सुरक्षित गर्ने	जेसि र जिआरविको अभिमुखिकरण तथा परिक्षण गर्ने जसका आफ्नो भुगोल र अवस्था अनुसार सुचकमा संशोधन गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	गापाका शाखा प्रमुखहरु तथा गैसस	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	जेसि र जिआरविको अभिमुखिकरण तथा परिक्षणका आधारमा योजना तय हुने अभ्यास हुदै जानेछ	विज्ञको सहयोगमा
	लक्षित वर्गको तथ्यांक अनुसारको योजना तय गरिनेछ	लक्षित	योजना शाखा	वडा कार्यालय	निरन्तर ५ वर्ष		भुगोल र अवस्था अनुसार सुचक तयार गरि सो बमोजिम कार्यक्रम	
युवा (दलित, गरिबी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पहेरे वस्ति)को सशक्तिकरण तथा आर्थिक कार्यक्रम	सिमान्तकृत परिवारका सन्ततीलाई शिक्षामा सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	शिक्षा शाखा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	समान्तकृत परिवारका सन्ततीलाई शिक्षामा सहयोग कार्यक्रम भएक	धेरै प्रकारको समस्या रहेका वस्ति हुनाले विकास साभेदार UNFP A जस्ता संग सहयोगलाई माग गर्ने
सिपमुलक कार्यक्रम	एकल महिला, द्वन्द पिडित तथा प्रभावित महिलालाई दिदै आएको सिपमुलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	महिला शाखा	प्रशासन तथा लेखा	निरन्तर ५ वर्ष	३ लाख	विभिन्न प्रकारका सिप मुलक कार्यक्रम सञ्चालन भएका हुनेछन	
	जिविको पार्जनको कार्यक्रम महिला तथा अपाङ्गहरुलाई सिपमुलक कार्यक्रम महिला उद्यमशिलता आलूको मस्यौरा उत्पादनमा वैदेशिक रोजगारमा जाने महिला तथा लक्षितका लागि सिपमुलक कार्यक्रम ५ वर्षको बालकका नाउँमा नोमिनल खाता सञ्चालन कार्यक्रम कुप्रथा तथा कुपोषण सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	प्रशासन तथा लेखा	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
	लक्षित वर्गका लागि आवश्यकतामा आधारित सिपमुलक तालिम	लक्षित	गाउँपालिका	बडा कार्यालय	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	पहरे बस्तीका बालबालिकालाई अध्ययनमा अभिप्रेरित कार्यक्रम	लक्षित	शिक्षा शाखा	गापा	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका सिपमुलक कार्यक्रम	लक्षित			निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	सञ्चालन भएका हुनेछन	
	लक्षित बगलाइ सिप मुलक तालिमको अवसर दिनको लागि सिपमुलक तालिम अवसर मापदण्ड बनाई प्रयोगमा ल्याउने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष	३० हजार	ऐ ऐ	
	एकल महिलालाई दिदै आएको सिपमुलक कार्यक्रमको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिने		गापा	महिला	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
	सेफ हाउसका लागि दिदै आएको आर्थिक सहयोगमा निरन्तरता	लक्षित	गापा	बडा	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
सरोकारवालाको क्षमता विकास	महिलाको नेतृत्व क्षमता विकास	लक्षित	महिला	उपप्रमुख	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	महिला, जनप्रतिनिधि, सिमान्तकृत, लक्षितको क्षमता विकास भई आफ्नो आवाज आफै उठाउन सक्ने हुनेछन	
	जनप्रतिनिधीहरुलाई नेतृत्व विकास तथा लैससास सम्बन्धि तालिम	लक्षित	गापा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	जनप्रतिनिधीहरुलाई योजना निर्माण, कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुगमन सम्बन्धि तालिम	लक्षित	गापा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	ऐ ऐ	
	सिपिएसको क्षमता वृद्धि गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित विषयको संयोजक तथा अध्यक्ष	निरन्तर ५ वर्ष		कार्यक्रम चलेका हुनेछन	
शिक्षा	पहरे बस्ति र दलितका लागि साक्षरता कार्यक्रम	लक्षित	गापा	योजना शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	सिमान्तकृत र दलितका बालबालिका स्कुलमा पढेमा हुनेछन	
आर्थिक सवलीकरण गर्दै जाने	लक्षित वर्ग समूहका युवा (दलित, गरिबी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पहरे बस्ति, हरुको सशक्तिकरण तथा आर्थिक क्रियाकलापमा सहयोग गर्ने ।	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित बडा	निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	दलित, गरिबी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पहरे बस्ति का नागरिकहरु सचेत हुदै गएका हुनेछन	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
	गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराइने सेवा, सुविधा र विकासका कार्यक्रमहरूमा लक्षित वर्गलाई सिप मुलक कार्यक्रम संग जोड्ने कार्यक्रम ।				निरन्तर ५ वर्ष	२ लाख	ऐ ऐ	
	लक्षित सिमान्तकृत समुदायका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँचका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने	लक्षित	शिक्षा शाखा	सम्बन्धित वडा	निरन्तर ५ वर्ष		ऐ ऐ	
सुचकमा आधारित लैससास विकास गर्ने	GESI, GRB परिक्षण तथा अभिमुखीकरण र नीति कार्यान्वयन योजनालाई प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गरि सो को आधारमा लैसासास मैत्रि योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गर्ने	लक्षित	गापा	योजना तथा महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	१ लाख	जेसि जिआरवि अडिट भएको हुनेछन	

नीति ४ : नेतृत्व तथा निर्णय तहमा लक्षित वर्गको अर्थपूर्ण सहभागिताको लागि नेतृत्व क्षमता विकास गर्ने ।

यस नीति तथा रणनीतिमा आधारित कार्ययोजना

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
योजना निर्माणमा लक्षित वर्गको सहभागिता बढाउने	वार्षिक योजना तर्जुमाको सबै चरणमा लक्षित वर्गहरूको सहभागितालाई वृद्धि गर्दै लैजाने	लक्षित	वडा कार्यालय तथा गापाको योजना शाखा	योजना तथा प्रशासन	५ वर्ष निरन्तर	५ लाख	ऐ ऐ	
	उपभोक्ता समूहको दायित्व तथा फरफारक सम्बन्धि अभिमुखीकरण	लक्षित	गा पा लेखा शाखा	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	लैससासका आधारमा गठन भएका समूह, सञ्जाल, क्लव, समितीहरूलाई प्रस्तावना लेखन, बैठक सञ्चालन सम्बन्धि विधि, सम्बन्धि तालिम	लक्षित	प्रशासन तथा लेखा	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
लैससासप्रति बढीसंवेदनशील, उत्तर दायी, जबाफ देही हुन सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	लैससास सम्बन्धि कानूनी अधिकार विषयक तालिम समुदाय स्तरसम्म सञ्चालन गर्ने	लक्षित वर्गलाई	महिला शाखा	प्रशासन	५ वर्ष निरन्तर	११ लाख	सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रम भएका हुनेछन	
	महिला अधिकार सम्बन्धि तालिम समुदाय स्तरसम्म गर्ने	लक्षित वर्गलाई		वस्ति स्तरका सरोकारवाला समूह तथा वडाकार्यालय	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
	निर्वाचित पदाधिकारीहरुलाई जिआरवि र जेसि अभिमुखिकरण तथा परिक्षणका बारेमा क्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रम	लक्षित	गाउँपालिका	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	महिला तथा लक्षितवर्गको राजनीतिक नेतृत्व तथा क्षमता विकासका लागि गाउँपालिकाको काम कर्तव्य र भूमिका विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	गाउँपालिका	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	महिला मानव अधिकार विषयक कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला शाखा	गैसस	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	बालक्लव, आमा समूह, युवा सञ्जाल, जेष्ठ नागरिक मिलन समूह, अपांग, दलित, जनजाती, सिमान्तकृत लगायत सबै लक्षित वर्गहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रमको आवश्यकता पहिचान कार्यक्रम	लक्षित	वडा कार्यालय	वडा अध्यक्ष तथा सचिव	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	गाउँपालिकाको विषयगत शाखाका शाखा, जनप्रतिनिधिलाई लक्षित वर्गप्रति गाउँपालिकाको भूमिका विषयक कार्यक्रम	लक्षित	गाउँपालिका	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	बालक्लवसंग गाउँपालिका कार्यक्रम गरि उनीहरुको अधिकार अभिमुखी कार्यक्रम	लक्षित	वडा कार्यालय	वडा अध्यक्ष तथा सचिव	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	किशोर किशोरीहरुलाई लैंगिक हिंसा विरुद्धको अभियानमा सामेल गराई यस्ता अभियानलाई बस्ति बस्ति वडा स्तरसम्म पुर्याउने	लक्षित	वडा कार्यालय	ऐ ऐ	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	पलिकाद्वारा सञ्चालन भएका लैससासका कार्यक्रमबाट सफल व्यक्ति तथा समूहलाई पुरस्कृत तथा सम्मान कार्यक्रम	लक्षित	महिला शाखा	सम्बन्धित बस्तिको समूह	५ वर्ष निरन्तर	.	ऐ ऐ	
	सफलताको कथालाई वेवसाईडमा राखेर प्रचार प्रसार तथा सफलताको कथा सेयरिड कार्यक्रम	लक्षित	आईटि शाखा	महिला शाखा			ऐ ऐ	
	आवश्यकतको पहिचान गरि सम्बन्धित विषयमा सिप तथा सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	आईटि शाखा	महिला शाखा	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	महिला शाखाका कर्मचारिको क्षमता विकासका लागी सेवाकालिन तालिम लगायत लैससास सम्बन्धि तालिम तथा सिप कार्यक्रममा समावेश गर्ने	लक्षित	गापा	प्रसासन	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	न्यायिक समितिलाई लैससासमैत्रि वातावरण तयार गर्ने कार्यक्रम तय गर्ने तथा न्यायिक समितिको क्षमता विकास गर्ने	लक्षित	गापा	प्रसासन	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
पिडित तथा पहुच बिहिन लक्षित वर्गको संरक्षण गर्ने	सेफ हाउसलाई दिदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	गापा	योजना	५ वर्ष निरन्तर	२ लाख	सेफ हाउसलाई दिदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइएको हुनेछ	UNFPA को सहयोगमा सञ्चालन भएका यस अन्तरगतको कार्यक्रमका लागी पुन सहयोगको लागी अनुरोध गर्ने
	लक्षित वर्गलाई दिदै आएको सेवा स'विधामा कटौती नगरि सेवा स'विधालाई विशिष्टकृत गर्दै लैजाने	लक्षित	गापा	योजना	५ वर्ष निरन्तर	३ लाख	ऐ ऐ	
गा.पाको संस्थागत विकासलाई सुदृढीकरण गर्ने	जिआरवि, जेसि, सामाजिक लगायतको परिक्षणलाई नियमित गर्ने र त्यसको नतिजा वेबसाईडमा राख्ने	लक्षित	आईटिशाखा	प्रसाशान	५ वर्ष निरन्तर	६० हजार	जिआरवि, जेसि, सामाजिक लगायतको परिक्षणलाई नियमित भएका हुनेछन	Unfpa को सहयोगमा सञ्चालन भएका यस अन्तरगतको कार्यक्रमका लागी पुन सहयोगको लागी अनुरोध गर्ने
	वार्षिक, अर्धवार्षिक योजनाको समिक्षामा लैससास सम्बन्धि कार्ययोजनाबाट लक्षित वर्गमा परेको सकारात्मक प्रभावलाई प्राथमिकताका साथ अभिलेखन तथा प्रस्तुती गरि वेबसाईडमा राख्ने	लक्षित	अकाईटिशाखा	प्रसाशान	५ वर्ष निरन्तर	५० हजार	ऐ ऐ	
	वर्षिक योजनाको चक्र चरणमा लैससास सरोकारवालको सहभागिता वढाउदै लैजाने	सवै लक्षित	प्रशासन योजना	महिला	५ वर्ष निरन्तर	५० हजार	वर्षिक योजनाको चक्र चरणमा लैससास सरोकारवालको सहभागिता वढेको हुनेछन	

नीति ५ : पितृसत्तात्मक, विभेदकारी सामाजिक मूल्य मान्यता, कुरिती तथा अन्ध विश्वास साथै लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका बनाउने ।

यस नीति तथा रणनीतिमा आधारित कार्ययोजना

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, सिमान्तकृत, दलित, अपांग, जेष्ठ नागरिक तथा गरिव आदि लक्षित वर्गको सशक्तिकरण तथा अधिकारको संरक्षण गर्ने ।	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि महिला पुरुष जोडि तथा संयुक्त कार्यक्रम।	लक्षित	महिला	वडा तथा वस्तिका समूहहरु	५ वर्ष निरन्तर		महिला पुरुष जोडि तथा संयुक्त कार्यक्रममा भई लैंगिक समानताको विकास भएको हुनेछ	
	नवदम्पतीलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रममा उनीहरुबाट लैंगिक हिंसा नगर्ने प्रतिवद्धता थप गर्ने गरि सम्मान कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला		५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	सामाजिक र लैङ्गिक समानता सम्बन्धि सशक्तीकरण कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	पहरे वस्तिका सिमान्तकृतका लागी दैवी प्रकोप सुरक्षित सम्बन्धि कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	वस्ति वस्तिमा रहेका महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, सिमान्तकृत, दलित, अपांग, द्रवन्त प्रभावित आदि लक्षित वर्गको सशक्तिकरण कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	लक्षित वर्गको अधिकार तथा सेवा सुविधा बारेमा लक्षितहरूसंग अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
लैंगिक तथा जातिय बिभेद अन्त्य गर्दै लैजाने	युवा तथा किशोर किशोरीसंग छुवाछुत विरुद्धको अभियान कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर	१ लाख	छुवाछुत विरुद्धको, लैंगिक हिंसा विरुद्धको, विपतजोखित सम्बन्धि अभियान सञ्चालन भएका हुनेछन	
	कार्यस्थल तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा महिला, किशोरी, बालिकामाथि हुने भेदभाव एवम् यौनजन्य दुर्व्यवहार विरुद्ध विद्यमान कानुनी साक्षरता कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		कानुनी साक्षरता कार्यक्रम भएका	
	लैंगिक हिंसा प्रभावितहरुको लागि तत्काल प्रतिकार्य सेवा प्रदान गर्नको लागि आवास गृहको स्थापना गर्ने छ ।	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		आवास गृहको स्थापना भएको हुनेछ	
	लैङ्गिक हिंसाको जोखिम कम गर्न समुदायहरुमा वडा सदस्यहरुको अगुवाईमा महिला, युवा तथा समूहहरु गठन, सामुदायिक मनोविमर्श कार्यक्रमहरुको सुदृढीकरण तथा परिचालन गर्ने ।		महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		मनोविमर्श कार्यक्रमहरुको सुदृढीकरण तथा परिचालन भएको	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
लैससास सम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय कानून तथा प्रावधानहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न लैससाससम्बन्धित लक्षितसंग सरोकार राख्ने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवसहरुलाई अभियानका रुपमा सञ्चालन गर्ने	महिला विरुद्धको १६ दिनेकार्यक्रम, सिड, वेईजिड, दिगोविकास लक्ष, बालअधिकार, नारी दिवस, एकता दिवस, आईएलओ १९९,		महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर	३ लाख	लैससाससम्बन्धित लक्षितसंग सरोकार राख्ने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवसहरु मनाईएको हुनेछ	३ लाख
लक्षित वर्ग केन्द्रित लक्षितहरुसंग सम्बन्धित दिवसिय कार्यक्रम गर्ने	बाल, आदिवासी जनजाति, सिमान्तकृत, दलित, अपांग, जेष्ठ नागरिक, युवा, नारी आदि दिवसलाई सम्बन्धित लक्षित वर्गसंग छलफल तथा सशक्तिकरणको कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर			
महिला, बालबालिक, जातिय आधारमा हुने हिंसाबाट संरक्षण गर्ने	हिंसाबाट प्रभावितको सेफ हाउसलाई दिदै आएको सहयोगमा वृद्धि गर्दै जाने ।	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर	३ लाख	हिंसाबाट प्रभावितलाई सेफ हाउसमा एकिकृत सेवा तगा सुरक्षा दिईएको हुनेछ	
	मनोसामाजिककर्ता नियुक्ति तथा क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग गर्ने	लक्षित	महिला	पालिका	५ वर्ष निरन्तर			
	रेफरर प्रणालीलाई विश्वसनिय र दिर्घकालिन बनाउन आर्थिक लगायतको सहयोग गर्ने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		रेफरर प्रणाली सञ्चालनमा	
लैङ्गिकता, जातीयता तथा सिमान्तकृतका आधारमा हुने हिंसा अन्त्य गरी न्यायिक समाजको विकास गर्ने	हिंसा प्रभावित महिलालाई पुनस्थापित गर्नका लागी मनोसामाजिक तथा कानूनी सहयता दिदै जाने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर	१० लाख	लैङ्गिकता, जातीयता तथा सिमान्तकृत उपरका हिंसा निरन्त्रणका कार्यक्रम चलेका हुनेछन	यूएनएफपिएको सहयोग निरन्तर माग गर्ने र अन्य दाताहरुको खोजी गर्ने
	गाउँपालिकाले अन्य निकायहरुको सहकार्यमा हुदै आएको सेफ हाउस सञ्चालनमा दिदै आएको सेवा सुविधा अभिवृद्धि गर्न आर्थिक सहयोग एवं मनोसामाजिककर्ताको क्षमता अभिवृद्धिका लागी तालिम लिन जानका लागी समन्वयात्मक वा आर्थिक सहयोग कार्यक्रम	लक्षित	महिला	अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		समन्वयात्मक वा आर्थिक सहयोग कार्यक्रम भएको	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
	१.परिवार मिलन कार्यक्रम २.दाईजो, लैंगिक हिंसा, प्रजनन स्वास्थ्य, बालविवाह, यौजन दुरव्यवहार, बहुविवाह जस्ता कुरिती विरुद्धको कानूनी साक्षता तथा तालिम ३.हिंसा प्रभावित रेफर गर्दा सेफर हाउसमा सुरक्षाको व्यवस्था ४.हिंसा प्रभावितको गुनासो तथा घरदैलो कार्यक्रम गर्ने ५.स्थानीय आमा समूह बाल क्लव, अपांगको समूह लक्षित कार्यक्रम ६.मनसिक रोग भएका हरुलाई असल व्यवहार वारे सचेतीकरण ७.हिंसा प्रभावित महिलालाई जिविको पार्जन तथा हिंसा मुक्त हुने वातावरणका लागी हिंसा विरुद्धको अभियान ८.सामूदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरुलाई पालिका स्तरमै पद सृजना गरि सेवालाई निरन्तरता	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		कुरिती अन्धविश्वास अन्त्यका अभियान चलेका हुनेछ	
	महिला हिंसा, किशोरी उपर हुने यौनजन्य दुरव्यवहार रोक्नका लागी कानूनी साक्षरता कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	यौन दुरव्यवहार, घरेलु हिंसा, मानव बेचबिखन, साईबर काईम, हनी ट्याप सम्बन्धि सचेतीकरणको कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	नवदम्पतीलाई स्वागत कार्यक्रममा हिंसा रहित पारिवारिक जिवन वारेमा प्रतिबद्धता कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	पालिका	महिला	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	अपांगद्वारा निर्मित सामाग्रीलाई बजारमा बिक्री गर्ने वातावरणका लागी कोसेली घर कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	बालविवाह तथा बहू विवाह विरुद्धको पोष्टर पम्प्लेटिडबाट सूचना तथा प्रचार प्रसार कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	लैससासलाई दिदै आएको सेवा सुविधा वारेमा स्थानीय एफएफ रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	सिपमुलक कार्यक्रमबाट सफल भएको लक्षितलाई पुरस्कार कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका लक्षित समूहका व्यक्तीहरुको समूह गठन र वित्तिय तालिम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	छोरी मात्र सन्तान हुने दम्पतीलाई सम्मान कार्यक्रम	लक्षित	पालिका	महिला	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	सुरक्षित गर्भधारण तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि दम्पती अभिमुखीकरण कार्यक्रम	लक्षित	स्वास्थ्य शाखा	महिला	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सुचक	कैफियत
	महिलाको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकारलाई कार्यन्वयन गर्न व्यावहारिक र कार्यगत पहल गर्ने	लक्षित	स्वास्थ्य	महिला	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	न्यायीक समिती मार्फत लैंगिक हिंसाको केशको सुनुवाईलाई प्राथमिकतामा राखी सुनुवाई गर्ने कार्यक्रम	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिला पालिका	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
	लैंगिक भूमिकामा रुपान्तरण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन र वितरण, समुदायमा आधारित संस्था, समूह परिचालन, उदाहरणीय कार्य गर्ने संस्था, समूह परिवार र व्यक्तिलाई सम्मान	लक्षित	पालिका	महिला	५ वर्ष निरन्तर		ऐ ऐ	
यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकको अधिकार सुनिश्चित गर्ने	यौनिक अल्पसंख्यकको जैविकिय अवस्था र तिनको अधिकारका बारेमा जनप्रतिनिधि, सामाजिक संघसंस्था तथा विद्यालयमका शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुसंग कार्यक्रम	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर	१ लाख	सामाजिक संघसंस्था तथा विद्यालयमका यौनिक अल्पसंख्यक को जैविकिय अवस्था र तिनको अधिकारका बारेमा कार्यक्रम भएका हुनेछन	
संचार माध्यमबाट लैंगिक समानतको सवालमा वकालत गर्ने	संचार माध्यमबाट नियमित रुपमा लैंगिक समानता तथा महिला, किशोरी र बालिकाप्रति मर्यादित व्यवहारलाई प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यक्रम साथै लैंगिक समानता सम्बन्धि श्रव्य दृश्य सामग्रीको उत्पादन तथा प्रसारणक कार्यक्रम	लक्षित	आईटि	महिला	५ वर्ष निरन्तर	२ लाख	सञ्चार माध्यमद्वारा लैससास कार्यक्रम सञ्चालन भएका हुनेछन	
लैससास सम्बन्धी गापाले गर्दै आएका कार्यक्रमलाई मुल प्रवाहीकरण गर्नका लागि निरन्तरता दिदै जाने	नारी दिवस कार्यक्रम, पारिवारिक मिलन कार्यक्रम, लैंगिक हिंसा निवारणकोष, सुत्केरी भेटघाट, सास बुहारी कार्यक्रम, मनोसामाजिक परामर्ष सेवा कार्यक्रम, अल्पसंख्यक तथा अपांगहरुको एक्यवद्धता कार्यक्रम, बालविवाह विरुद्धको कार्यक्रम, हिंसा प्रभावितलाई कानूनी साहायता कार्यक्रम, ओसिएमसिको सेवा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिला	५ वर्ष निरन्तर	२ लाख	गपा वाट सञ्चालित कार्यक्रममा लैससासलाई अनिवार्य समावेश गर्ने गरेको हुनेछन	
	अदिवासी जनजाती, जनजाती दिवस, महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने कार्यक्रम, बालदिव, युवा दिवस, महिला अधिकार दिवस, वेचबिखन विरुद्धको विवस, श्रम दिवस, वेईजिड सम्मेलनका उपलब्धि, नेपाल सरकारको अपनाएका लैससास सम्बन्धि निति कार्यक्रम तथा योजना बारेमा जनप्रतिनिधिलाई, कर्मचारीलाई, समुदायलाई, छात्रछात्रालाई, शिक्षकसंग लक्षित वर्ग संगै राखेर छलफल तथा दिवस कार्यक्रम गर्ने	लक्षित	महिला	उपाध्यक्ष	५ वर्ष निरन्तर			

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
लैंगिक हिंसालाई शुन्य सहनशिल बनाउने	महिला हिंसा विरुद्धको गुनासो तथा उजुरीलाई न्यायिक समितीले प्राथमिकताका साथ गुनासो सुनी पुन त्यस्तो हिंसा दोहोरिएमा सम्बन्धित निकायमा पठाउने पद्धती विकास गर्ने	लक्षित	न्यायिक समिती		५ वर्ष निरन्तर	१ लाख	कार्यक्रम मार्फत यसको व्यापक सुनुवाई गर्ने	
	लक्षित वर्गले गाउँपालिकाबाट प्रदान गर्दै आएको सेवा सुविधालाई विद्युतीय माध्यमद्वारा प्रचार प्रसार गर्ने कार्यक्रम	लक्षित	महिला	आईटि	५ वर्ष निरन्तर			
	(बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो जस्ता वैवाहिक परम्पराहरूलाई अन्त्य गर्न विभिन्न अभियानहरू सञ्चालन गर्ने	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिला	५ वर्ष निरन्तर			
सबै प्रकारका हिंसा न्यूनीकरण	सबै प्रकारका हिंसा न्यूनीकरण गर्न युवा, पुरुष एवं परिवारका नेतृत्वसँगका साभेदारी र सामुहिक परिचापरिचालनमा ध्यान दिनुका साथै किशोर-किशोरी, युवा तथा महिलाहरूको सशक्तिकरणका लागि सहजीकरण गर्न	लक्षित	उपाध्यक्ष	महिला	५ वर्ष निरन्तर			१ लाख

नीति: ६ लैससास बजेटको अवधारणालाई आन्तरिकीकरण, मुलप्रवाहीकरण र स्थानीयकरण गर्ने ।

यस नीति तथा रणनीतिमा आधारित कार्ययोजना

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
लैङ्गिक बजेट तथा कार्यक्रमको वार्षिक परीक्षण गर्ने	१.लैङ्गिक बजेट तर्जुमा निर्देशिकाको प्रयोगको बारेमा पदाधिकारी, सम्पूर्ण महाशाखा तथा शाखाका जिम्मेवारी कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । लैङ्गिक समानता, समावेशिता, लाभको वितरण, स्रोत तथा बजेटको विनियोजन, कार्यक्रमको प्रभावकारिता, संस्थागत संरचना तथा क्षमता विकासका साथै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रिया के कस्तो रहेको छ भन्ने बारेमा वार्षिक रुपमा परीक्षण गर्ने र सो अनुसार कार्यक्रम विकासको लागि प्रोत्साहन गर्ने, कार्यक्रमको प्रभावकारिता मापनको लागि लैससास सार्वजनिक सुनुवाई (GESI Public Audit) गर्ने र सार्वजनिक सुनुवाई गर्दा लक्षित समुदायको उपस्थिति र लैससासका सवाललाई उचित रुपमा सम्बोधन गर्ने	ऐ ऐ	ऐ ऐ	ऐ ऐ	ऐ ऐ	ऐ ऐ	लैंगिकमैत्री अडिट निरन्तर भएको हुनेछ	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र बाह्य	सूचक	कैफियत
	गा.पाबाट भएका GESI GRB परिक्षण वाट देखिएका कमजोरी लाई हटाउँदै लैजाने	लक्षित	गापा, योजना शाखा	महिला शाखा	निरन्तर ५ वर्ष	५० हजार	ऐ ऐ	
लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्याङ्क तथा लैङ्गिक सूचना व्यवस्थापन गर्ने	नगरपालिकाको लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन तथा सूचनामा सबै सरोकारवालाहरुको सहज पहुँचको व्यवस्थापन गर्ने र समयानुसार अद्यावधिक गर्ने, सो तथ्याङ्क तथा तथ्यको आधारमा पालिकाको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा समीक्षा गर्ने, यस नगरपालिकाको कार्यक्रम मूल्याङ्कन प्रणाली र सूचकलाई परिमार्जित गरी प्रतिवेदनमा खण्डीकृत सूचना समावेश गर्ने व्यवस्था गरिने, प्रत्येक शाखा तथा सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । पालिकाको लैससास नीतिमा हिंसा पीडित व्यक्तिहरुको लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्यांकहरु संकलन गरी हिंसा सम्बोधन गर्ने कुरा नीतिमै समावेश गर्नुपर्ने	लैससास समुह	सूचना तथा प्रविधि शाखा	पालिकाको सबै शाखा तथा वडाहरु	प्रत्येक ५ वर्ष	१० लाख	व्यवस्थात लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्याङ्क तथा सूचना	
समन्वय, सहकार्य तथा सम्प्रेषण	लैससास नीति तथा कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यकतानुसार सरकारी, निजी क्षेत्र तथा अन्य गैरसरकारी संस्थाहरूसँग साभेदार विकास गर्ने, नीति नियम तथा कार्यक्रमको लैङ्गिक लेखाजोखा गर्न प्राविधिक सहयोग समन्वय गर्ने, “लैङ्गिक हिंसा उन्मूलनसम्बन्धी पाँच वर्षे कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्ने, औपचारिक श्रम बजारमा महिला तथा लक्षित वर्गको सहभागिता वृद्धि गर्ने निजी क्षेत्र तथा सम्बन्धित सरकारी, गैरसरकारी र दातृसंस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने, हिंसा पीडित महिला, बालबालिका तथा दलित समुदायको न्यायमा पहुँच, सीप विकास, रोजगारी, स्वास्थ्य उपचार, मनोसामाजिक परामर्श, कानूनी सहयोग तथा परामर्श तथा पुनर्स्थापनाको लागि OCMC, सेवा गृह, पुनर्स्थापना केन्द्र,	लैससास समुह	न.पा	सरकारी, निजी क्षेत्र तथा अन्य गैरसरकारी संस्थाहरु, OCMC, सेवा गृह, पुनर्स्थापना केन्द्र, प्रहरी तथा जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	प्रत्येक ५ वर्ष	३ लाख	प्रभावकारी समन्वय, सहकार्य तथा सम्प्रेषण भएको	

रणनीति	क्रियाकलाप	लक्षित	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी समन्वय	समय	बजेट आन्तरिक र वाह्य	सुचक	कैफियत
	प्रहरी तथा जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयका साथै अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग सहकार्य, समन्वय तथा सम्प्रेषण गर्न पहल गर्ने ।							